

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 มาเป็นแนวทาง และกรอบความในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้นำชุมชนในอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และประธานชุมชน เขตเทศบาล จาก 1 เทศบาล 10 ตำบล 20 ชุมชน 64 หมู่บ้าน จำนวน 382 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และประธานชุมชนเขตเทศบาล ในปี พ.ศ. 2553 ของอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี โดยใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างจากการตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ระดับความเชื่อมั่น 95% (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551 : 49) จำนวนประชากรทั้งหมด 382 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 192 คน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 192 คน แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ตามตำแหน่งของผู้นำชุมชน ซึ่งประกอบด้วย กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และประธานชุมชนเขตเทศบาล เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มแบบง่ายโดยการหยิบสลากแบบไม่ใส่กลับ (Simple Random Sampling with out Replacement) จากผู้นำชุมชนแต่ละกลุ่มตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างจนครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผู้นำชุมชน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้นำชุมชน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. กำนัน	10	5
2. สารวัตรกำนัน	10	5
3. ผู้ใหญ่บ้าน	64	32
4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	128	64
5. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล	9	5
6. สมาชิกกองกิจการบริหารส่วนตำบล	128	64
7. สมาชิกสภาเทศบาล	12	6
8. นายกเทศมนตรี	1	1
9. ประธานชุมชนเขตเทศบาล	20	10
รวม	382	192

ที่มา : สำนักงานอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ณ วันที่ 14 มิถุนายน 2553

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นครบถ้วนแล้ว ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตจากตำรา เอกสาร วารสารต่างๆและบทความรวมทั้งงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 จัดทำร่างแบบสอบถามตามขอบเขตที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์และลักษณะการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ศึกษาศาสตรนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ พิจารณาความครอบคลุม ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการทำ สาสตรนิพนธ์แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาข้อความคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความ สอดคล้องกับโครงสร้างและหัวข้อรวมทั้งเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยคำนวณค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับนิยามศัพท์ตามวิธีการของ โรวินELLIและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34 อ้างถึงใน ล้วน สายยศและอังศณา สายยศ 2546 : 248) โดยกำหนดการให้ คะแนนจาก

- + 1 ถ้าเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเชิงเนื้อหาที่ระบุไว้
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเชิงเนื้อหาที่ระบุไว้
- 1 ถ้าเห็นว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเชิงเนื้อหาที่ระบุไว้

เมื่อได้รับผลการพิจารณาแล้วนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องได้มีค่าระหว่าง 0.33 – 1.00 โดยข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.33 จำนวน 6 ข้อ ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านอาจารย์ที่ศึกษาศาสตรนิพนธ์ เพื่อให้แบบสอบถาม มีคุณภาพและถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขข้อความแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่ม ตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ คือ ผู้นำชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน

1.6 นำแบบสอบถามจากข้อ 1.5 ในส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อความคำถามเป็นรายข้อ ทั้ง 15 ข้อ (ล้วน สายยศ และอังศณา สายยศ. 2546 : 310 – 311) พบว่าทุกข้อมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.57 – 0.73 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 – 0.27 จึงเลือกทุกข้อความของแบบสอบถาม

1.7 นำแบบสอบถามจากข้อ 1.5 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1974, pp. 202–204)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น .69
การรับรู้ในปัญหาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น .61
ความตระหนักในปัญหาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น .62
การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น .94

- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าความเชื่อมั่น .88
- ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าความเชื่อมั่น .88
- ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าความเชื่อมั่น .86
- ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่น .86

1.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นที่มีความสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นประโยชน์บอกเล่าจำนวน 15 ข้อ ให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือไม่ใช่ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 100)

ตอบใช่	ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ใช่	ได้	0	คะแนน

การแบ่งระดับความรู้

คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60	ระดับความรู้ต่ำ
คะแนนเท่ากับร้อยละ 61 – 79	ระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80	ระดับความรู้สูง

ตอนที่ 3 การรับรู้ในปัญหาเสพติดเป็นประโยชน์บอกเล่าจำนวน 10 ข้อ ให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือไม่ใช่ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 100)

ตอบใช่	ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ใช่	ได้	0	คะแนน

การแบ่งระดับความรู้

คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60	ระดับความรู้ต่ำ
คะแนนเท่ากับร้อยละ 61 – 79	ระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80	ระดับความรู้สูง

ตอนที่ 4 ความตระหนักในปัญหาสุขภาพจิตเป็นประโยชน์บอกเล่า จำนวน 10 ข้อ ให้เลือกตอบ 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 100)

ข้อที่ 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10

ตอบใช่ ได้ 1 คะแนน

ตอบไม่ใช่ ได้ 0 คะแนน

ข้อที่ 2, 4

ตอบใช่ ได้ 0 คะแนน

ตอบไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน

การแบ่งระดับความรู้

คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60

ระดับความรู้ต่ำ

คะแนนเท่ากับร้อยละ 61 – 79

ระดับความรู้ปานกลาง

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80

ระดับความรู้สูง

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต มี 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นข้อความประโยชน์บอกเล่าทั้งหมด โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 102) คือ

มีส่วนร่วมมากที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

มีส่วนร่วมมาก ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

มีส่วนร่วมปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อย ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล ด้วยตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกฎเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยแปลการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 102)

4.50 – 5.00	มีส่วนร่วมมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีส่วนร่วมมาก
2.50 – 3.49	มีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	มีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.49	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แนะนำตัวผู้วิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ส่งถึงหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดประชุมผู้ช่วยเก็บข้อมูล เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจแบบสอบถาม ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ได้แก่กำนัน สารวัตรกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และประธานชุมชนเขตเทศบาล
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแบบสอบถาม
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) เพื่อพรรณนาลักษณะทั่วไปของประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การรับรู้ และความตระหนักในปัญหา ยาเสพติดของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยนำมาแจกแจงความถี่ (frequency) แล้วแสดงผลเป็นร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

(1) ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times 100$$

(2) ค่าเฉลี่ย (mean) โดยใช้สูตร (วิรัตน์ ธรรมภรณ์, 2551 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (วิรัตน์ ธรรมภรณ์, 2551 : 70)

$$S = \sqrt{\frac{\sum x^2 - \frac{(\sum x)^2}{n}}{n - 1}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

(1) คำนีความสอดคล้อง ใช้สูตรของ โรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2546 : 248) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(2) ความยากง่าย (p) ของข้อความแต่ละข้อโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2546 : 310-311)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากง่ายของข้อความแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

(3) ค่าอำนาจจำแนกของข้อความ (r) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2546 : 310-311)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงที่ตอบถูก (กลุ่มสูงใช้ประมาณร้อยละ 25 ของผู้ตอบทั้งหมด)
	R_L	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก (กลุ่มต่ำใช้ประมาณร้อยละ 25 ของผู้ตอบทั้งหมด)
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

(4) ความเชื่อมั่น (Reliability) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2546 : 312)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Oneway-ANOVA) t – test, F – test

